

Sygn. akt III U 529/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 sierpnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Przemyślu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Anna Kicman

Protokolant sekr. sądowy Jadwiga Goraś

po rozpoznaniu w dniu 22 sierpnia 2016 r. w Przemyślu

na rozprawie

sprawy T. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o emeryturę

na skutek odwołania T. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

z dnia 11 lipca 2016 r., **znak:** (...)

i z dnia 27 lipca 2016 r., **znak:** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy T. K. prawo do emerytury począwszy od dnia 1 czerwca 2016 r.

Sygn. akt III U 529/16

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 22 sierpnia 2016 r.

Decyzją z dnia 11 lipca 2016 r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił wnioskodawcy T. K. prawa do emerytury.

W podstawie prawnej decyzji powołano ogólnie przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015, poz. 748 ze zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43 ze zm.).

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy podał, że wnioskodawca nie spełnia warunków do uzyskania emerytury, bowiem do dnia 1 stycznia 1999 r. nie został udowodniony wymagany 15 – letni okres pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Zakład Ubezpieczeń Społecznych na podstawie dowodów dołączonych do wniosku przyjął za udowodnione okresy składkowe i nieskładkowe łącznie w wymiarze 25 lat, w tym

staż pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 6 lat, 5 miesięcy i 17 dni, tj. zatrudnienie od 4 maja 1992 r. do 1 grudnia 1998 r.

z wyłączeniem zasiłków chorobowych.

Wnioskodawca T. K. w dniu 21 lipca 2016 r. złożył odwołanie od powyższej decyzji wnosząc o jej zmianę oraz dopuszczenie dowodu z zeznań świadków A. S. i C. K..

Na uzasadnienie swojego stanowiska podał, iż w okresie od 6 maja 1974 r. do 31 lipca 1991 r. pracował na stanowisku spawacza w (...) Przedsiębiorstwie (...) w J. z siedzibą w S.. Wyjaśnił jednocześnie, że uzyskanie w chwili obecnej świadectwa pracy w warunkach szczególnych jest niemożliwe ze względu na brak dokumentów w archiwum.

Decyzją z dnia 27 lipca 2016 r. znak: (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. ponownie odmówił wnioskodawcy T. K. prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy emerytalnej w związku z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., bowiem do dnia 1 stycznia 1999 r. wnioskodawca nie wykazał 15 – letniego okresu pracy w warunkach szczególnych wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na danym stanowisku.

Na dzień 1 stycznia 1999 r. ZUS przyjął za udowodnione okresy składkowe oraz nieskładkowe w łącznym wymiarze 25 lat, w tym staż pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 6 lat, 5 miesięcy i 17 dni.

Organ rentowy wskazał, że nie uwzględnił okresu zatrudnienia wnioskodawcy T. K. od 6 maja 1974 r. do 31 lipca 1991 r. w (...) Przedsiębiorstwie (...) w J., ponieważ przedłożona dokumentacja nie spełnia wymogów formalnych, to znaczy brak jest wymaganego świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Ponadto z list płac trudno ustalić, czy praca wykonywana była w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Zakład wyjaśnił przy tym, iż w celu ponownego rozpatrzenia prawa do emerytury należy przedłożyć świadectwa pracy w szczególnych warunkach określające rodzaj wykonywanych prac ściśle według wykazu, działu i pozycji z załącznika do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach oraz określenie stanowiska pracy zgodnie z właściwym zarządzeniem resortowym.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania z tych samych względów oraz na podstawie tych samych przepisów prawa, które stanowiły podstawę wydania zaskarżonych decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca T. K., urodzony (...), w dniu 20 czerwca 2016 r. złożył w organie rentowym wnioski o ustalenie prawa do emerytury z uwzględnieniem okresów pracy w warunkach szczególnych oświadczając w nim jednocześnie, że jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego i wnosząc o przekazanie zgromadzonych tam środków, za pośrednictwem organu rentowego, na dochody budżetu państwa.

Na 1 stycznia 1999 r. wnioskodawca legitymuje się ogólnym stażem ubezpieczeniowym wynoszącym 25 lat, w tym staż pracy

w szczególnych warunkach w wymiarze 6 lat, 5 miesięcy i 17 dni, na dowód czego w aktach organu rentowego zalega dokumentacja w postaci m.in. świadectw pracy.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych uznał za udowodniony okres pracy T. K. w warunkach szczególnych wykonywanej stale

i w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) SA Oddział w T. od 4 maja 1992 r. do 1 grudnia 1998 r. na stanowisku spawacza gazowego oraz monterza sieci gazowej. Nie uwzględniono natomiast zatrudnienia wnioskodawcy od 6 maja 1974 r.

do 31 lipca 1991 r. w (...) Przedsiębiorstwie (...) w J., ponieważ przedłożona dokumentacja nie spełnia wymogów formalnych, tj. brak jest wymaganego świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Dowód – dokumentacja w aktach organu rentowego.

Sąd ustalił, że wnioskodawca T. K. w okresie od 6 maja 1974 r. do 31 lipca 1991 r. był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie (...) w J. z siedzibą w S. i począwszy od dnia 1 czerwca 1975 r. otrzymał angaż na stanowisku spawacza gazowego

i elektrycznego. Na początku zatrudnienia pracodawca skierował wnioskodawcę na kurs spawacza, który został ukończony 7 maja 1975 r. Przedsiębiorstwo w różnych miejscach prowadziło prace budowlane i tym samym posiadało około 100 maszyn typu ciężkiego i 50 maszyn typu lekkiego. Były to maszyny rolnicze, tj. siewniki, walce, brony, pługi, czy talerzówki. Wnioskodawca należał do grupy pogotowia technicznego i wraz z kierownicą kierowali się do wskazanych miejsc na budowach, celem usunięcia zaistniałej usterki w ww. maszynach. W sytuacji, gdy grupa pogotowia nie była wzywana do żadnej usterki, to wówczas wnioskodawca wykonywał czynności spawalnicze w warsztacie zakładu pracy.

Czynności na stanowisku spawacza, wnioskodawca wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Dowód :

- akta osobowe z okresu zatrudnienia wnioskodawcy w (...) Przedsiębiorstwie (...) w J.,

- zeznania świadków: C. K., k. 19,

A. S., k. 19,

- przesłuchanie wnioskodawcy T. K., k. 19.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach organu rentowego na etapie wydawania zaskarżonej decyzji, a także dokumentów przedłożonych dopiero w trakcie postępowania sądowego, których domniemanie prawdziwości wynika z art. 244 i nast. k.p.c., a ponadto ich wiarygodność nie została obalona przez żadną ze stron.

Odnośnie okresu pracy wnioskodawcy w (...) Przedsiębiorstwie (...) w J. Sąd uznał za wiarygodne zeznania świadków C. K. oraz A. S.. Wskazani świadkowie pracowali w tym samym zakładzie pracy, co wnioskodawca, a zatem dokładnie znali charakter pracy, którą T. K. wykonywał oraz jej negatywne oddziaływanie.

Dodatkowo zeznania wnioskodawcy wzajemnie się potwierdzają i uzupełniają z treścią zeznań wyżej wskazanych świadków.

Dowody osobowe stanowią dodatkowo uzupełnienie dowodów z dokumentów w zakresie zajmowanych przez wnioskodawcę stanowisk pracy oraz rodzaju pracy wykonywanej w okresach będących przedmiotem postępowania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy T. K. należy uznać za uzasadnione.

Na podstawie art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz. U. z 2016 r. poz. 887) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2 art. 184).

Zgodnie z art. 32 ust. 1 powołanej wyżej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2 i 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 ust. 2 i 3.

Przy ustalaniu okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie uwzględnia się: okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (art. 32 ust. 1a pkt 1).

Dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia (art. 32 ust. 2).

Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (ust. 4 art. 32).

Przepisy dotychczasowe to rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Zgodnie z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.) - pracownik, który wykonywał pracę w szczególnych warunkach określonych w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeśli osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn, ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Ponadto według § 2 ust. 1 cyt. rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W myśl § 3 powołanego rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej "wymaganym okresem zatrudnienia", uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia.

Bezspornym jest, iż wnioskodawca T. K. w dniu 4 stycznia 2016 r. ukończył 60 lat, osiągnął wymagany staż ogólny wynoszący co najmniej 25 lat dla mężczyzn oraz był członkiem otartego funduszu emerytalnego, jednakże wniósł o przekazanie zgromadzonych tam środków, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu Państwa. Ponadto organ rentowy uwzględnił zatrudnienie wnioskodawcy w warunkach szczególnych w (...) SA Oddział w T. od 4 maja 1992 r. do 1 grudnia 1998 r. na stanowisku spawacza gazowego oraz monterza sieci gazowej, tj. w wymiarze 6 lat, 5 miesięcy i 17 dni.

Istotą sporu w niniejszej sprawie była zatem kwestia ustalenia, czy wnioskodawca T. K. był zatrudniony co najmniej 15 lat w warunkach szczególnych.

Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe wykazało ponad wszelką wątpliwość, iż w okresie w okresie od 1 czerwca 1975 r. do 31 lipca 1991 r. będąc zatrudnionym w (...) Przedsiębiorstwie (...) w J. z siedzibą w S. wnioskodawca wykonywał prace spawacza.

Wprawdzie nazwy stanowisk zajmowanych przez wnioskodawcę nie odpowiadają nazewnictwu stanowisk ustalonych w zarządzeniu resortowym, jednak nie oznacza to, iż prace nie są wykonywane w warunkach szczególnych. Zgodnie bowiem z utrwalonym poglądem orzecznictwa dla ustalenia pracy wykonywanej w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. istotne znaczenie ma rodzaj faktycznie wykonywanej pracy.

Zakres wykonywanych czynności przez wnioskodawcę w spornym okresie w pełni odpowiadał pracom w szczególnych warunkach wymienionym w wykazie A, w dziale XIV (prace różne), w pozycji 12 – prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym i atomowodorowym, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Dla porządku przypomnieć należy, iż zarządzenia resortowe utraciły moc

i nie są już źródłem prawa. O szczególnym charakterze zatrudnienia decyduje

w pierwszej kolejności rodzaj wykonywanych przez ubezpieczonego prac, wymienienie ich w rozporządzeniu Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. i znaczna szkodliwość prac dla zdrowia oraz znaczny stopień ich uciążliwości. Te warunki prace wykonywane przez wnioskodawcę w spornym okresie spełniają.

Informacyjnie można jednak wskazać, że stanowisko, które wnioskodawca zajmował wymienione jest również w wykazie A, dział XIV –

prace różne, w pozycji 12 – prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym i atomowodorowym, w punkcie 1 – spawacz oraz w punkcie 2 – spawacz elektryczno - gazowy, stanowiącym załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988 r. w sprawie stanowisk, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Na marginesie wskazać należy, że trafne jest założenie, że w spornych przypadkach uwzględnienie okresów wykonywania pracy szkodliwej lub uciążliwej wymaganej do przyznania emerytury w niższym wieku emerytalnym następuje po ustaleniu rzeczywistego zakresu obowiązków oraz wykonywania bezpośrednio i stale szkodliwego zatrudnienia, tyle że ocena prawna tych ustaleń powinna być racjonalna, bez stosowania „aptekarskiej” miary lub „stopera w rękę”. Trudno zaakceptować stanowisko, że wyraźne polecenie przełożonych dotyczące wykonywania

innych prac niż szkodliwe przez pracownika zatrudnionego w pełnym wymiarze w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogłoby decydować o wyłączeniu tych incydentalnych prac z okresów szczególnego zatrudnienia dla celów emerytalnych (por. wyrok SA w Poznaniu z dnia 19 sierpnia 2015 r., sygn. akt III AUa 1279/14; wyrok SN z dnia 10 czerwca 2014 r., sygn. akt III UK 171/13; wyrok SA w Łodzi z dnia 13 marca 2014 r., sygn. akt III AUa 975/13).

W oparciu o powyższe Sąd uznał, iż incydentalne czynności zlecane wnioskodawcy, tj. drobna mechanika, które nie były pracami wykonywanymi w warunkach szczególnych nie mogą decydować o nie uwzględnieniu całego spornego okresu, bowiem niewątpliwie jest, że T. K. był zatrudniony w szczególnych warunkach i tą pracę wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, a podkreślić należy, że wykonywanie drobnej mechaniki miało miejsce dosyć rzadko i tylko wówczas gdy nastąpiła nagła potrzeba.

Podkreślenia wymaga również, iż w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być udawdnianie wszelkimi dowodami przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego, w tym również zeznaniami świadków i stron.

W postępowaniu wszczętym odwołaniem od decyzji organu rentowego Sąd kieruje się regułami dowodzenia określonymi w art. 227-309 k.p.c., zwłaszcza że w przepisach regulujących postępowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych (art. 477⁸ i nast. k.p.c.) nie ma jakichkolwiek odrębności lub ograniczeń. Przeciwnie, art. 473 § 1 k.p.c. stanowi,

że w sprawach z tego zakresu nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i z przesłuchania stron, co oznacza,

że fakty, od których uzależnione jest prawo do emerytury i renty

oraz wysokość tych świadczeń, mogą być wykazywane wszelkimi środkami dowodowymi, w tym także zeznaniami świadków i stron.

Zatem z poczynionych wyżej ustaleń wynika, że wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 r. wykazał łącznie ponad 15 lat pracy w warunkach szczególnych (po zsumowaniu z okresami zaliczonymi już przez organ rentowy), a tym samym spełnił wszystkie przesłanki niezbędne do przyznania mu prawa do emerytury w świetle wyżej powołanych przepisów.

Zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r.

o emeryturach i rentach z FUS, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca,

w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

W niniejszej sprawie wnioskodawca T. K.

wiek emerytalny osiągnął w dniu 4 stycznia 2016 r.,

a wniosek został złożony w dniu 20 czerwca 2016 r., a zatem w oparciu

o powyższe, prawo do świadczenia emerytalnego należało przyznać począwszy od dnia 1 czerwca 2016 r., tj. od pierwszego dnia miesiąca, w którym został złożony wniosek o świadczenie emerytalne.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.

w związku z powołanymi wyżej przepisami prawa orzeczono, jak w sentencji wyroku.